

“บิตคอยน์”: สินทรัพย์ในยุคดิจิทัลกับการตกเป็นเครื่องมือประกอบอาชญากรรม¹**“Bitcoin”: An Asset in the Digital Era and Utilization as a Criminal Tool**

บทความวิชาการ

กิจชัยยะ สุรารักษ์²Kijchaiya Surarak²

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ประเทศไทย 10330

Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand, 10330

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอลักษณะและรูปแบบของการนำบิตคอยน์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) ผลการศึกษาพบว่า อาชญากรมีการนำบิตคอยน์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ 1) การนำบิตคอยน์ไปใช้เป็นเครื่องมือโดยตรง ได้แก่ การใช้บิตคอยน์เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย การเรียกค่าไถ่เป็นบิตคอยน์ การระดมเงินทุนของกลุ่มผู้ก่อการร้ายผ่านบิตคอยน์ และการฟอกเงินด้วยบิตคอยน์ และ 2) การนำบิตคอยน์ไปใช้เป็นเครื่องมือทางอ้อม โดยการนำเอาชื่อ “บิตคอยน์” ไปหลอกลวงให้เหยื่อนำเงินมาลงทุนเก็งกำไรในมูลค่าของบิตคอยน์ ซึ่งแท้จริงแล้วเป็นการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ โดยอาชญากรรมในลักษณะนี้ถือเป็นภัยคุกคามใหม่ที่ทุกภาคส่วนควรจะต้องตระหนักและแสวงหามาตรการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถรับมือได้อย่างทันที่

คำสำคัญ: บิตคอยน์, สกุลเงินเข้ารหัส, อาชญากรรมคอมพิวเตอร์, อาชญากรรมธุรกิจ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของคู่มือฉบับร่าง เรื่อง “แนวทางการป้องกันอาชญากรรมที่เกี่ยวกับสกุลเงินเข้ารหัสในประเทศไทย: กรณีศึกษาบิตคอยน์” และเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

² นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Corresponding Author's E-mail: kijchaiya.surarak@gmail.com

Abstract

The objective of this investigation is to study the pattern and utilization of Bitcoin as a criminal tool. Documentary research is used to study the relevant literature. The findings show that Bitcoin has been used as a criminal tool in two ways, namely, 1) as a direct tool for different purposes, including illicit goods and services trading, ransom, fundraising by insurgent groups, and money laundering; and 2) as an indirect tool by using the name “Bitcoin” as a bait to trick victims to invest money in Bitcoin, which is in fact similar to a Ponzi Scheme. This type of crime is a new threat requiring awareness across all sectors as well as effective measures to handle it in a timely manner.

Keywords: Bitcoin, Cryptocurrency, Cyber Crime, Business Crime

บทนำ

สกุลเงินเข้ารหัส (Cryptocurrency) ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการรูปแบบใหม่ที่ไม่มีรูปร่าง ไม่สามารถจับต้องได้ แต่อยู่ในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการทำงานและเก็บข้อมูลด้วยระบบโครงข่ายคอมพิวเตอร์ แม้สกุลเงินเข้ารหัสจะยังไม่สามารถมาแทนที่ระบบเงินตราดั้งเดิมได้เนื่องจากมูลค่าของสกุลเงินเข้ารหัสไม่ได้ยึดโยงอยู่กับสินทรัพย์หรือสถาบันการเงินใด ๆ อีกทั้งสังคมโลกส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับให้เป็นวัตถุที่ชำระหนี้กันได้ตามกฎหมายก็ตาม แต่จากผลการสำรวจสถานการณ์การใช้สกุลเงินเข้ารหัสทั่วโลก

ของสถาบันวิจัยด้านการเงินแห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (Centre for Alternative Finance, University of Cambridge) ก็ยังพบว่า มีผู้ใช้งานสกุลเงินเข้ารหัสเป็นจำนวนมากถึง 2.9 ล้านถึง 5.8 ล้านคน และมีบัญชีกระเป๋าเงินดิจิทัล (Digital Wallet) ที่มีการเปิดใช้งานอยู่กว่า 5.8 ล้าน ถึง 11.5 ล้านบัญชีทั่วโลก (Hileman & Rauchs, 2017, P.10) ขณะที่ในปัจจุบันมีสกุลเงินเข้ารหัสเกิดขึ้นกว่า 2,300 สกุล โดยสกุลเงินเข้ารหัสที่มีผู้ใช้งานสูงสุดในขณะนี้คือ “บิตคอยน์ (Bitcoin)”

บิตคอยน์ (Bitcoin) ถูกกล่าวถึงและเผยแพร่เป็นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ.2008 ในบทความเรื่อง “Bitcoin: A peer-to-peer Electronic Cash System” โดยผู้เขียนที่ใช้นามแฝงว่า ซาโตชิ นากาโมโตะ ได้กล่าวถึงแนวคิดหลักที่เป็นที่มาของการสร้างบิตคอยน์ว่า เกิดจากการตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ของระบบการเงินธนาคารแบบเดิมที่มีการดำเนินการในลักษณะการรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) ได้แก่ ความเสี่ยงที่ข้อมูลสำคัญต่าง ๆ ของผู้ใช้บริการที่ถูกเก็บไว้กับตัวกลางอย่างธนาคารหรือสถาบันการเงินจะถูกทำลาย เปลี่ยนแปลง แก้ไข ทั้งจากความผิดพลาดขาดเจตนาหรืออาจถูกกระทำโดยทุจริต รวมทั้งข้อมูลดังกล่าวอาจถูกนำไปใช้หรือนำไปเปิดเผยโดยมิชอบ และประเด็นปัญหาในเรื่องของการทำธุรกรรมผ่านตัวกลางที่นอกจากจะทำให้มีต้นทุนในการดำเนินการสูงขึ้นเนื่องจากการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมแล้ว ยังทำให้เกิดความล่าช้าอันเนื่องมาจากจะต้องรอให้ตัวกลางเป็นผู้ตรวจสอบและอนุมัติธุรกรรมต่าง ๆ (Nakamoto, 2008, p.1)

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ซาโตชิ นากาโมโตะ จึงเสนอแนวทางการแก้ปัญหาด้วยการคิดค้นและออกแบบให้บิตคอยน์มีลักษณะพิเศษคือ มีหลักการทำงานแบบการกระจายอำนาจ (Decentralization) ที่ผู้ใช้งานไม่จำเป็นต้องติดต่อทำธุรกรรมผ่านตัวกลางอย่างธนาคาร

หรือสถาบันการเงินต่าง ๆ แต่สามารถติดต่อทำธุรกรรมต่อกันได้โดยตรง (Peer-to-Peer) โดยมีการจูงใจให้ผู้ใช้งานทุกคนทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของธุรกรรมแทนตัวกลางด้วยระบบ “การขุดหรือการทำเหมืองบิตคอยน์ (Bitcoin Mining)” ที่จะมีการมอบรางวัลเป็นบิตคอยน์จำนวนหนึ่งให้กับผู้ที่สามารถตรวจสอบยืนยันธุรกรรมได้เป็นคนแรก อีกทั้งบิตคอยน์ยังรักษาความปลอดภัยของข้อมูลด้วยการนำข้อมูลไปเข้ารหัสด้วยค่าแฮช (Hash Function) แบบ SHA-256 และนำข้อมูลไปจัดเก็บด้วยระบบบล็อกเชน (Blockchain) ซึ่งเป็นวิธีการเก็บรักษาข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบของบล็อก (Block) ที่เชื่อมต่อกันเป็นห่วงโซ่ (Chain) ตามลำดับเวลา โดยที่ในแต่ละบล็อกจะมีการอ้างอิงข้อมูลจากบล็อกก่อนหน้าเพื่อยืนยันความถูกต้องและป้องกันความผิดพลาดของห่วงโซ่การเก็บข้อมูล ทำให้ข้อมูลทางธุรกรรมของบิตคอยน์มีความปลอดภัยสูง เนื่องจากข้อมูลที่บันทึกไว้จะไม่สามารถถูกลบเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้นอกจากนี้บิตคอยน์ยังมีคุณลักษณะพิเศษที่สำคัญคือการเปิดเผยข้อมูลธุรกรรมทั้งหมดผ่านระบบบัญชีสาธารณะ (Public Ledger) แต่จะ**ไม่มีการตรวจสอบยืนยันและไม่มีการเปิดเผยตัวตนของผู้ใช้งานที่แท้จริงแต่อย่างใด** โดยที่มูลค่าของบิตคอยน์นั้นจะมีความผันผวนสูง เป็นไปตามระดับอุปสงค์อุปทานในตลาดการซื้อขายบิตคอยน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสการลงทุนอยู่เสมอ ด้วยคุณลักษณะต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวมานี้ทำให้บิตคอยน์เป็นสกุลเงินเข้ารหัสที่มีผู้ใช้งานมากที่สุดถึงร้อยละ 34.73 ของจำนวนผู้ใช้สกุลเงินเข้ารหัสทุกสกุล ส่งผลทำให้บิตคอยน์มีมูลค่าในตลาดการซื้อขายสกุลเงินเข้ารหัสสูงที่สุดถึง 191,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากมูลค่าการซื้อขายสกุลเงินเข้ารหัสทั้งหมด 550,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (Statista, 2018)

ในขณะที่ผู้ใช้บริการทั่วไปได้รับความสะดวกสบายจากหลักการทำงานและคุณลักษณะต่าง ๆ อาชญากรก็ได้

เล็งเห็นประโยชน์จากคุณสมบัติสำคัญของบิตคอยน์ที่ไม่มีการเปิดเผยตัวตนผู้ใช้งานที่แท้จริง จึงได้มีการนำบิตคอยน์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมจนก่อให้เกิดความเสียหายเป็นจำนวนมาก ดังปรากฏข้อมูลในรายงานเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินผ่านสกุลเงินเข้ารหัสของบริษัทไซเฟอร์เทรซ (Ciphertrace) ผู้ประกอบกิจการด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับบล็อกเชนที่ระบุไว้ในไตรมาสแรกของปี ค.ศ.2019 มีมูลค่าความเสียหายจากการกระทำผิดเกี่ยวกับบิตคอยน์สูงถึง 1,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (Ciphertrace, 2019) ทำให้อาชญากรรมที่ใช้บิตคอยน์เป็นเครื่องมือกลายเป็นภัยคุกคามใหม่ในยุคดิจิทัลที่มีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง บทความชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์และนำเสนอการนำบิตคอยน์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมรูปแบบต่าง ๆ เช่น อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมธุรกิจ เพื่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้จะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมสมัยใหม่นี้ต่อไป

การนำบิตคอยน์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม

การเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการที่ไม่ผ่านการตรวจสอบจากตัวกลางอย่างธนาคารหรือสถาบันการเงินต่าง ๆ ประกอบกับคุณสมบัติในการไม่เปิดเผยตัวตนผู้ใช้งานที่แท้จริง ถูกออกแบบมาเพื่อให้บิตคอยน์เป็นเงินตราในยุคดิจิทัลที่มุ่งสร้างความเป็นส่วนตัวและทำให้การซื้อขายสินค้าและบริการต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วสะดวกสบาย สอดคล้องกับสภาพสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบัน แต่ในทางกลับกันคุณลักษณะดังกล่าวนี้ก็ทำให้บิตคอยน์กลายเป็นเครื่องมือชั้นดีที่อาชญากรนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรมรูปแบบต่าง ๆ โดยจากการศึกษารวบรวมข้อมูลพบว่า มีการนำบิตคอยน์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม ดังนี้

1) การใช้บิตคอยน์เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย

เหตุการณ์ครั้งสำคัญที่ทำให้สังคมโลกรู้จักกับบิตคอยน์ในฐานะที่เป็นสื่อกลางในการซื้อขายสินค้าผิดกฎหมายคือเหตุการณ์ในปี ค.ศ.2013 ที่สำนักงานสอบสวนกลางสหรัฐอเมริกา (FBI) ได้จับกุมผู้ดูแลเว็บไซต์ตลาดมืดออนไลน์ซิลค์โรด (Silk Road) ซึ่งเป็นแหล่งซื้อขายสินค้าผิดกฎหมายหลายประเภท เช่น ยาเสพติด อาวุธปืน อวัยวะมนุษย์ เอกสารราชการปลอม เป็นต้น โดยในการซื้อขายสิ่งของผิดกฎหมายดังกล่าว จะใช้บิตคอยน์แทนเงินสดจริงเพื่อต้องการปกปิดตัวตนที่แท้จริงของผู้ซื้อขาย ทำให้ซิลค์โรดเป็นตลาดมืดออนไลน์ที่แรกที่มีการใช้บิตคอยน์ในการซื้อขายสินค้าผิดกฎหมาย ภายหลังจากการจับกุมได้มีการรายงานข้อมูลว่า มีผู้เข้ามาใช้บริการเว็บไซต์ซิลค์โรดทั้งสิ้นกว่า 150,000 ราย มีสินค้าประกาศขายกว่า 13,000 ชนิด และมีเงินหมุนเวียนอยู่ในซิลค์โรดกว่า 8 ล้านดอลลาร์ต่อเดือน (Rushe, 2014)

แม้ภายหลังจากการจับกุมดังกล่าวซิลค์โรดจะถูกปิดตัวลง แต่ปรากฏว่า ยังมีการนำบิตคอยน์ไปใช้ในการซื้อขายสินค้าผิดกฎหมายผ่านตลาดมืดอื่น ๆ อยู่นานทั่วโลก ดังตัวอย่างเหตุการณ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติออสเตรเลียทำการจับกุมตัวผู้ต้องหาหญิงซึ่งได้ทำการสั่งซื้อยาเสพติด MDMA หรือ เอ็กซ์ตาซี (Ecstasy) ผ่านเว็บไซต์ใต้ดินหรือดาร์คเว็บ (Dark web) โดยมีการชำระเงินค่ายาเสพติดด้วยบิตคอยน์ และใช้การจัดส่งยาเสพติดผ่านทางเรือมาจากสหราชอาณาจักร (Australian Federal Police [AFP], 2018) และเหตุการณ์ที่ผู้ต้องหาชายถูกศาลประเทศสกอตแลนด์พิพากษาลงโทษจำคุกเป็นเวลา 5 ปี จากการกระทำความผิดที่ได้สั่งซื้ออาวุธปืนขนาด 9 มม. พร้อมด้วยลูกกระสุนปืนกว่า 150 นัด ผ่านทางเว็บไซต์ใต้ดินโดยใช้บิตคอยน์จำนวน 0.74 บิตคอยน์ คิดเป็นเงินจำนวน 2.750 เหรียญสหรัฐ หรือราว 85,000 บาท ชำระเป็นค่าสินค้าและค่าขนส่งทางเรือมาจากสหรัฐอเมริกา เป็นต้น (Hundeyin, 2019)

2) การเรียกค่าไถ่เป็นบิตคอยน์

เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการถูกสืบสวนติดตามเส้นทางการเงินจากค่าไถ่ที่ถูกชำระเป็นเงินสดจริง อาชญากร จึงได้ใช้วิธีการกำหนดให้มีการชำระค่าไถ่เป็นบิตคอยน์ ดังที่สำนักข่าวเดอะการ์เดียน (The Guardian) ได้เผยแพร่เหตุการณ์ที่มีกลุ่มคนร้ายลักพาตัวเด็กอายุ 13 ปี ไปขณะกำลังเล่นอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่สนามเด็กเล่นในย่านวิทแบงก์ (Witbank) เมืองพุมาลังกา (Mpumalanga) ประเทศแอฟริกาใต้โดยกลุ่มคนร้ายทำการจับเด็กคนดังกล่าวเข้าไปในรถแล้วทิ้งกระดาดไนต์ไวน์ที่เกิดเหตุก่อนจะหลบหนีไปโดยระบุข้อความให้พ่อแม่ของเด็กผู้เคราะห์ร้าย จะต้องจ่ายค่าไถ่เป็นบิตคอยน์เป็นจำนวน 15 บิตคอยน์ หรือคิดเป็นเงินกว่า 123,000 เหรียญสหรัฐ (Burke, 2018) เหตุการณ์เช่นเดียวกันนี้เกิดขึ้นในประเทศยูเครน โดยสำนักข่าวรอยเตอร์ (Reuters) ได้รายงานว่ามีกลุ่มคนร้ายติดอาวุธจำนวน 6 คน ได้ทำการลักพาตัว นายพาเวล เลอเนอร์ (Pavel Lerner) ผู้เชี่ยวชาญระบบบล็อกเชนของบริษัทแห่งหนึ่งในประเทศยูเครน โดยกลุ่มคนร้ายได้ปล่อยตัวประกันออกมาภายหลังจากที่ได้รับค่าไถ่เป็นบิตคอยน์ไปแล้วคิดเป็นมูลค่ากว่าหนึ่งล้านเหรียญสหรัฐ (Polityuk, 2017) จากตัวอย่างที่กล่าวมานี้ ทำให้สามารถคาดการณ์ได้ในเบื้องต้นว่าในอนาคตกลุ่มอาชญากรที่ทำการลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่จะมีการเรียกร้องให้จ่ายเงินค่าไถ่เป็นบิตคอยน์มากยิ่งขึ้น

3) การระดมเงินทุนของกลุ่มผู้ก่อการร้ายผ่านบิตคอยน์

สำนักข่าวรอยเตอร์รายงานว่ามีกลุ่มกบฏฮามาส ได้พัฒนากลยุทธ์ในการระดมเงินทุนด้วยการยกระดับวิธีการรับบริจาคจากเดิมมาเป็นบิตคอยน์ด้วยการสร้างกระเป๋าเงินดิจิทัล (Digital Wallet) เพื่อความสะดวกในการรวบรวมเงินทุนจากทั่วทุกมุมโลก อีกทั้งยังเป็นการหลีกเลี่ยงการถูกตรวจสอบของหน่วยงานด้านความมั่นคง และหน่วยข่าวกรองต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ข้อมูลจากการวิจัยของบริษัท เอลลิปติก จำกัด (Elliptic Co.)

ซึ่งเป็นบริษัทที่ทำการค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับการใช้งานสกุลเงินเข้ารหัสโดยมิชอบ ได้เปิดเผยผลการศึกษาว่า ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน พ.ศ.2562 มีบิตคอยน์จำนวนกว่า 0.6 บิตคอยน์ คิดเป็นมูลค่าประมาณ 3,300 เหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นเงินจำนวนกว่า 100,000 บาท ได้ถูกบริจาคให้แก่กระเป๋าเงินดิจิทัลของกลุ่มผู้ก่อการร้ายนี้และภายในระยะเวลาสี่เดือนที่กลุ่มผู้ก่อการร้ายได้เริ่มทำการระดมทุนจากบิตคอยน์ได้รับเงินไปแล้วกว่า 7,400 เหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นเงินจำนวน 220,000 บาท (Reuters, 2019)

4) การฟอกเงินด้วยบิตคอยน์

ด้วยสาเหตุที่บิตคอยน์มีลักษณะคล้ายเงินตราจริง กล่าวคือ มีมูลค่าในตนเองและสามารถนำไปใช้ในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการต่าง ๆ ทั้งยังสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นสกุลเงินจริงได้ ประกอบกับการที่บิตคอยน์มีคุณลักษณะในการปกปิดตัวตนผู้ใช้งานที่แท้จริง ทำให้บิตคอยน์เป็นแหล่งฟอกเงินชั้นดีของเหล่าอาชญากร โดยวิธีการที่คนร้ายใช้บิตคอยน์ในการฟอกเงินนั้น สามารถทำได้โดยการนำเอาเงินที่ได้จากการกระทำผิดไปซื้อหรือแลกเปลี่ยนเป็นบิตคอยน์ จากนั้นก็ทำการโอนย้ายถ่ายเทบิตคอยน์ดังกล่าวไปแยกเก็บไว้หลายบัญชีเพื่อให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนในการตรวจสอบ จากนั้น เมื่อถึงเวลาที่ต้องการก็จะทยอยเปลี่ยน บิตคอยน์กลับไปเป็นสกุลเงินจริง โดยอ้างว่าเป็นเงินกำไรที่ได้จากการเก็งกำไรมูลค่าบิตคอยน์ที่มีความผันผวนอยู่ตลอดเวลา (Canellis, 2018)

5) การหลอกลวงให้เหยื่อร่วมลงทุนในธุรกิจเกี่ยวกับบิตคอยน์

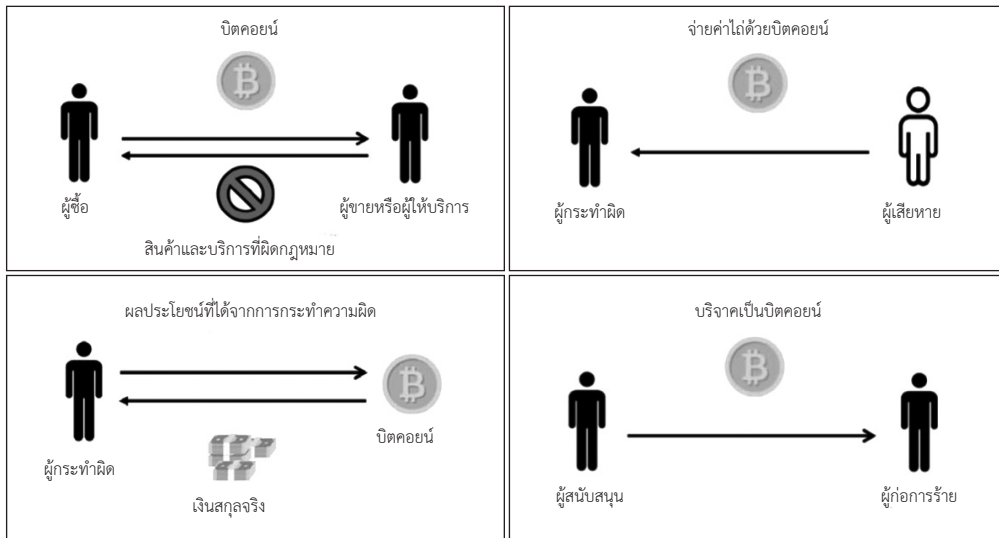
การกระทำผิดในลักษณะนี้เป็นการอาศัยชื่อ “บิตคอยน์” ไปใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อหรือหลอกลวงให้เหยื่อหลงเชื่อว่าจะมีการลงทุนและเก็งกำไรจากมูลค่าของบิตคอยน์ที่มีความผันผวนตามกลไกและความต้องการของตลาดเพื่อให้เกิดผลกำไรมาแบ่งปันให้แก่สมาชิกผู้เข้าร่วม และเมื่อเหยื่อหลงเชื่อและนำเงินมาลงทุนแล้ว ในช่วงแรกจะได้รับผลตอบแทนตามที่ตกลงไว้จริง แต่เมื่อผ่านไประยะหนึ่งเหยื่อจะไม่ได้ผลตอบแทนและ

จะไม่สามารถติดต่อผู้กระทำผิดได้ เพราะแท้จริงแล้วไม่ได้มีการนำเงินไปลงทุนแต่อย่างใดแต่เป็นเพียงการนำเงินของเหยื่อหมุนเวียนกันจ่ายเป็นค่าตอบแทนในลักษณะของแชร์ลูกโซ่ ดังกรณีที่มีกลุ่มคนไทยตกเป็นเหยื่อถูกคนร้ายชักชวนผ่านทางโปรแกรมไลน์ (Line) ให้ลงทุนในมูลค่าของบิตคอยน์ โดยการชักชวนให้ลงทุนในลักษณะเป็นแพ็คเกจ (Package) เช่น หากเหยื่อทำการโอนเงินให้กับคนร้ายจำนวน 3,000 เหรียญสหรัฐ คนร้ายจะนำเงินไปลงทุนในมูลค่าของบิตคอยน์เพื่อทำการเก็งกำไร แล้วจะนำส่วนที่เป็นกำไรมาคืนให้กับเหยื่อ เป็นเงิน 108,000 บาท หากร่วมลงทุนในจำนวนที่มากขึ้นก็จะได้ผลตอบแทนสูงขึ้น นอกจากนี้หากมีการชักชวนผู้อื่นมาร่วมลงทุนด้วย จะได้รับส่วนแบ่งจากผลกำไรอีก 10 เปอร์เซ็นต์ ทำให้เหยื่อหลงเชื่อและโอนเงินให้กับคนร้ายเป็นเงินจำนวนกว่า 3 ล้านบาท แต่ปรากฏว่าในท้ายที่สุดหลังจากที่เหยื่อโอนเงินไปแล้วก็ไม่สามารถติดต่อกับคนร้ายได้ เมื่อตรวจสอบก็ปรากฏว่าเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่คนร้ายทำขึ้นเพื่อหลอกลวงเหยื่อก็กู้ปิดไปด้วย (สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3, 2561)

รูปแบบการนำบิตคอยน์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม

จากการศึกษาการนำบิตคอยน์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม ทำให้สามารถวิเคราะห์รูปแบบของการกระทำผิดได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

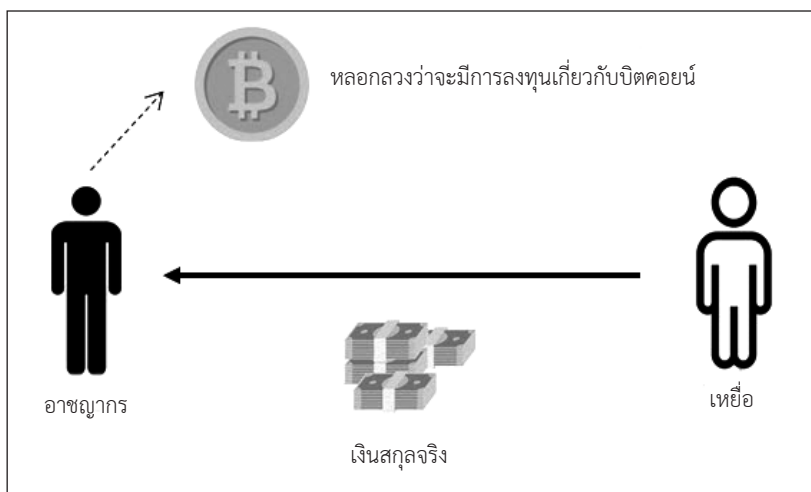
1) การใช้บิตคอยน์เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมโดยตรง โดยที่ผู้กระทำผิดจะมีการใช้บิตคอยน์ประกอบการกระทำผิดจริง ได้แก่ การใช้บิตคอยน์เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย การเรียกค่าไถ่เป็นบิตคอยน์ การระดมเงินทุนให้กลุ่มผู้ก่อการร้ายผ่านบิตคอยน์ และการฟอกเงินด้วยบิตคอยน์ การกระทำผิดในลักษณะนี้เกิดจากการที่อาชญากรอาศัยคุณสมบัติของบิตคอยน์ที่ไม่มีการเปิดเผยหรือระบุตัวตนผู้ใช้งานที่แท้จริงเป็นที่หลบซ่อนตัว ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถพบตัวผู้กระทำผิดที่แท้จริงได้ ปรากฏตามภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการนำบิตคอยน์ไปใช้ในการก่ออาชญากรรมโดยตรง
ที่มา: ผู้เขียน

2) การใช้บิตคอยน์เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมทางอ้อม ได้แก่ การหลอกลวงให้เหยื่อร่วมลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับบิตคอยน์ โดยผู้กระทำความผิดไม่ได้นำบิตคอยน์มาใช้ประกอบการกระทำความผิดจริง เพียงแต่เป็นการนำเอาชื่อ “บิตคอยน์” มาอ้างถึงเพื่อใช้หลอกลวงให้เหยื่อหลงเชื่อเท่านั้น โดยที่ข้อเท็จจริงแล้วไม่ได้ มีการลงทุน

และไม่ได้มีการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวกับบิตคอยน์ แต่อย่างใด การกระทำความผิดในลักษณะนี้เกิดจากการที่อาชญากรอาศัยคุณสมบัติของบิตคอยน์ที่มีมูลค่าสูงและมีความผันผวนไปตามกลไกความต้องการของตลาดอย่างรวดเร็ว เหมาะแก่การนำมากล่าวอ้างเป็นเครื่องมือในการลงทุนจนทำให้เหยื่อหลงเชื่อ ปรากฏตามภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการนำบิตคอยน์ไปใช้ในการก่ออาชญากรรมทางอ้อม
ที่มา: ผู้เขียน

บทสรุป

แม้บิตคอยน์จะถูกสร้างขึ้นด้วยความมุ่งหวังให้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในยุคดิจิทัลที่มีความทันสมัย สอดรับกับสภาพสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบันก็ตาม แต่ด้วยคุณลักษณะต่าง ๆ ของบิตคอยน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณสมบัติที่ไม่มีการเปิดเผยตัวตน ผู้ใช้งานที่แท้จริงและมูลค่าของบิตคอยน์ที่มีความผันผวนสูง ทำให้อาชญากรนำบิตคอยน์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมรูปแบบต่าง ๆ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถติดตามตรวจสอบ และไม่สามารถค้นพบตัวผู้กระทำผิดที่แท้จริงได้โดยง่าย ทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าอาชญากรรมในลักษณะนี้

จะทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายต่อตัวบุคคล และสังคมโดยรวมอย่างมหาศาล ดังนั้น เพื่อให้สามารถรับมือกับอาชญากรรมสมัยใหม่ได้อย่างทันทั่วทั้งทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ เช่น การแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับสกุลเงินเข้ารหัสให้สามารถป้องกันมิให้มีการนำบิตคอยน์หรือสกุลเงินเข้ารหัสอื่น ๆ ไปใช้ในการก่ออาชญากรรม การเพิ่มศักยภาพให้แก่บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีองค์ความรู้ในการตรวจสอบเฝ้าระวังและสามารถปราบปรามผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบถึงภัยคุกคามใหม่นี้เพื่อเป็นการสร้างกลไกในการป้องกันตัวเองและสังคมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3. (2561). *เตือนภัยแอบอ้างบิตคอยน์หลอกเหยื่อลงทุนสูญหลายล้าน*. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2562, จาก <http://news.ch3thailand.com/rerun/8/128652>
- Australian Federal Police. (2018). *Brisbane woman charged over dangerous drug parcel post imports*. Retrieved August 22, 2019, from <https://www.afp.gov.au/news-media/media-releases/Brisbane-woman-charged-over-dangerous-drug-parcel-post-imports>
- Burke, J. (2018). *South Africa kidnappers make ransom demand in bitcoin*. Retrieved September 1, 2019, from <https://www.theguardian.com/world/2018/may/22/south-africa-kidnappers-ransom-demand-bitcoin>
- Canellis, D. (2018). *76% of laundered cryptocurrency was washed with an exchange service*. Retrieved August 22, 2019, from <https://thenextweb.com/hardfork/2019/01/29/cryptocurrency-laundering-chainalysis/>
- Ciphertrace. (2019). *Q1 2019 Cryptocurrency Anti-Money Laundering Report*. Retrieved September 19, 2019, from <https://ciphertrace.com/articles/q1-2019-cryptocurrency-anti-money-laundering-report/>
- Hileman, G. and Rauchs, M. (2017). *Global Blockchain Benchmarking Study*. Retrieved September 22, 2019, from https://www.jbs.cam.ac.uk/fileadmin/user_upload/research/centres/alternative-finance/downloads/2017-global-cryptocurrency-benchmarking-study.pdf

- Hundeyin, D. (2019). *Scotland: Man Jailed after Using Bitcoin to Buy Handgun on Dark Web*. Retrieved September 4, 2019, from <https://www.ccn.com/scotland-man-jailed-after-using-bitcoin-to-buy-handgun-on-dark-web/>
- Nakamoto, S. (2008). *Bitcoin: A peer-to-peer Electronic Cash System*. Retrieved August 22, 2019, from <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>
- Polityuk, P. (2017). *Ukraine kidnappers free bitcoin analyst after \$1 mln ransom paid*. Retrieved September 1, 2019, from <https://www.reuters.com/article/us-ukraine-kidnapping/ukraine-kidnappers-free-bitcoin-analyst-after--mln-ransom-paid-idUSKBN1EN1QB>
- Reuters. (2019). *Crypto Terror Financing: Hamas shifts tactics in Bitcoin Fundraising*. Retrieved August 16, 2019, from <https://www.jpost.com/Middle-East/Crypto-terror-financing-Hamas-shifts-tactics-in-bitcoin-fundraising-587930>
- Rushe, D. (2014). *Silk Road 2.0's alleged owner arrested as drugs website shuttered by FBI*. Retrieved August 16, 2019, from <https://www.theguardian.com/technology/2014/nov/06/silk-road-20-owner-arrested-drugs-website-fbi>
- Statista. (2018). *Size of the Bitcoin blockchain from 2010 to 2018 by quarter (in megabytes)*. Retrieved September 20, 2019, from <https://www.statista.com/statistics/647523/worldwide-bitcoin-blockchain-size/>